

Riječ direktora

Bilten, izdanje 2020. Direkcije za ekonomsko planiranje Vijeća ministara BiH (DEP) tematski je posvećen pretvaranju najveće globalne agende današnjice "Agenda za održivi razvoj 2030" u konkretne aktivnosti u Bosni i Hercegovini.

Dimenzije održivog razvoja (okolišna, društvena i gospodarska) provode se putem sedamnaest ciljeva održivog razvoja i 169 pod ciljeva u sljedećim područjima: siromaštvo i nejednakost, sigurnost opskrbe hranom, kvaliteta života i dobrobit za sve, zdravlje, obrazovanje, održiva potrošnja i proizvodnja, zaposlenost, rast, infrastruktura, održivo upravljanje prirodnim resursima, klimatske promjene, rodna ravnopravnost, prilagodljivost, uključivi i održivi gradovi i naselja, klimatske promjene kao i pristup pravosuđu te učinkovite i odgovorne institucije.

Da bi se postigli ciljevi održivog razvoja, važno je da oni budu inkorporirani u najvećoj mogućoj mjeri u strateške dokumente i da se osigura njihovo provođenje. Svi sektori, javni, privatni i građanski, imaju svoju ulogu u ostvarivanju Agende 2030, te stoga trebaju biti uključeni u njeno provođenje. Ciljevi održivog razvoja su sveobuhvatni i odnose se na okoliš, gospodarsku i socijalnu oblast sukladno principu „nitko ne smije biti zapostavljen“.

DEP uz potporu Vijeća ministara i UN-a, u suradnji sa svim relevantnim institucijama u BiH, nastavlja rad na provedbi Rezolucije UN A/RES/70/1 i aktivnom informiranju svih sudionika o ciljevima održivog razvoja.

Ponosni smo na prvo Dobrovoljno izvješće u čijoj izradi su učestvovali i predstavnici Direkcije za ekonomsko planiranje BiH, a koje je prezentirano 2019. u UN u New Yorku. Također, radujemo se skorom finaliziranju dokumenta Okvir ciljeva održivog razvoja u BiH, koji će poslužiti koherentnijem upravljanju javnih politika u BiH.

Direktor : Zoran Zeljko

„U ime naroda kojima služimo usvojili smo povijesnu odluku o sveobuhvatnom,

dalekosežnom i usredotočenom na ljude setu univerzalnih i transformativnih ciljeva. Riječ

je o Agendi bez presedana. To su univerzalni ciljevi koji uključuju cijeli svijet, razvijene i zemlje u razvoju.“

(Iz rezolucije UN A/RES/70/1)

Aktivnosti u Bosni i Hercegovini tijekom 2020.godine

U prethodnoj godini formirana je radna skupina za planiranje provođenja ciljeva, u okviru projekta „Potpora pripremi za implementiranje Ciljeva održivog razvoja (COR) i angažman privatnog sektora“, koja je inicirala formiranje dodatne tri podgrupe koje će se konkretnije baviti ishodima Projekta i to: 1. Podgrupa za statistiku, 2. Podgrupa za Okvir ciljeva održivog razvoja u BiH te 3. Podgrupa za izradu prvog Dobrovoljnog izvješća.

U 2020.godini, najveći broj aktivnost se odvijao u okviru podgrupe za izradu Okvira ciljeva održivog razvoja dok je Podgrupa za izradu Dobrovoljnog izvješćaja Bosne i Hercegovine o provođenju Agende 2030 i ciljeva održivog razvoja prestala sa radom nakon kompletiranja i prezentiranja Dobrovoljnog izvješća.

Podgrupom za izradu Okvira ciljeva održivog razvoja u Bosni i Hercegovini predsjedava Direkcija za ekonomsko planiranje. Članovi radne grupe su predstavnici relevantnih institucija svih razina vlasti i to: Ministarstvo vanjskih poslova BiH, Direkcija za ekonomsko planiranje BiH, Federalni zavod za programiranje razvoja, Ministarstvo za ekonomske odnose i regionalnu saradnju RS-a, Jedinica za strateško planiranje pri Generalnom sekretarijatu Vlade RS-a te predstavnici Brčko distrikta i Ujedinjeni narodi u BiH. Podgrupa se redovno sastaje i tijekom 2020. u cilju finaliziranja dokumenta COR/SDG Okvir u BiH. Okvir je bio u finalnom nacrtu u ožujku 2020, ali je dodatno revidiran u lipnju, kako bismo uvažili promjene koje je izazvala pandemija Covid-19. Finalni nacrt je pripremljen u studenom, a već u prosincu ga je usvojila Vlada BDBiH. Očekuje se da će početkom naredne godine biti u procesu usvajanja i na drugim razinama vlasti.

Ciljevi održivog razvoja obuhvataju sljedeće teme:

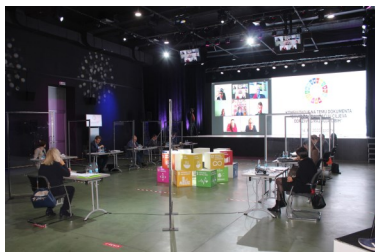
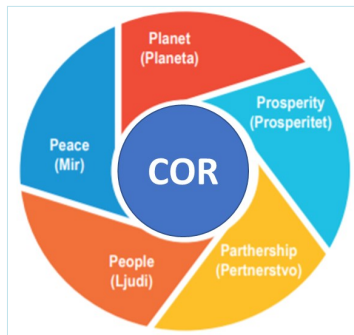
Ljudi: Odlučni smo da okončamo siromaštvo i glad u svim njihovim oblicima i dimenzijama, osiguramo da sva ljudska bića mogu ostvariti svoj potencijal na dostojanstven i ravnopravan način i u zdravom okruženju.

Planeta: Odlučni smo da zaštitimo planetu od degradacije, između ostalog, i putem održive potrošnje i proizvodnje, održivog upravljanja njenim prirodnim resursima i poduzimanjem hitnih aktivnosti u oblasti klimatskih promjena kako bi mogli zadovoljiti potrebe sadašnje i budućih generacija.

Prosperitet: Odlučni smo osigurati svim ljudskim bićima prosperitetan i ispunjen život te gospodarski, društveni i tehnološki napredak u sudioništvu s prirodom.

Mir: Odlučni smo da njegujemo mira, pravedna i inkluzivna društva u kojima nema straha i nasilja. Održivog razvoja ne može biti bez mira niti mira bez održivog razvoja.

Partnerstvo: Odlučni smo da za provedbu ove Agende mobiliziramo potrebna sredstva kroz obnovljeno Globalno partnerstvo za održivi razvoj, na temelju duha ojačane globalne solidarnosti.

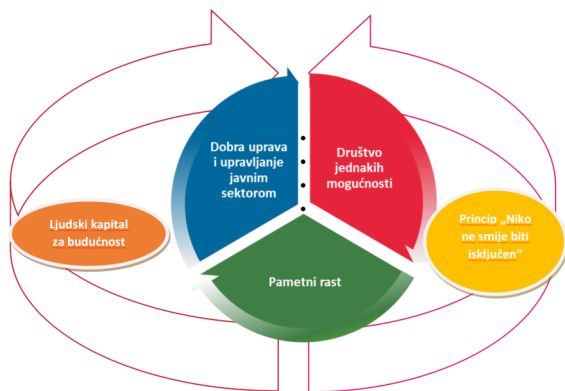
Održane konsultacije o “Okviru za realizaciju Ciljeva održivog razvoja u BiH”

U Centru za djecu i omladinu Novo Sarajevo, uz poštivanje svih epidemioloških mjera, 15.oktobra, su održane konsultacije sa socioekonomskim partnerima na temu dokumenta “Okvir za realizaciju Ciljeva održivog razvoja u Bosni i Hercegovini”.

Cilj konsultacija bio je približavanje Ciljeva održivog razvoja i procesa njihovog prilagođavanja socioekonomskim akterima. Partneri su konsultacijama pristupili putem Zoom platforme te su dali zvoje povratne

informacije i prijedloge za unapređenje dokumenta. Konzultacije je otvorila Amra Abadžić iz Brčko distrikta BiH, nakon čega je uvodnu riječ o Agendi 2030 i njenom značaju za BiH održala Ingrid Macdonald, rezidentna koordinatorica Ujedinjenih naroda u Bosni i Hercegovini. Osim nje, o nacrtu Okvira za Ciljeve održivog razvoja u BiH su govorili i Amra Fetahović ispred Direkcije za ekonomsko planiranje Bosne i Hercegovine, Nijaz Avdukić ispred Federalnog zavoda za programiranje razvoja, te Nemanja Kovačević ispred Ministarstva za evropske integracije i međunarodnu saradnju Republike Srpske. U drugom dijelu konsultacija učesnici su kroz diskusiju dali svoje komentare i sugestije o nacrtu dokumenta.

“Agenda 2030 je plan djelovanja za ljude, planetu i prosperitet. Njen cilj je da osnaži univerzalni mir u većoj slobodi. Ovaj plan će provoditi sve zemlje i sve zainteresirane strane, djelujući kroz partnerstvo zasnovano na saradnji. Riješeni smo da čovječanstvo oslobodimo tiranije siromaštva i neimaštine, kao i da oporavimo i zaštitimo našu planetu.” (Iz rezolucije UN A/RES/70/1)

Slika: Pravci razvoja i horizontalne teme (Ljudski kapital za budućnost i Niko ne smije biti isključen)

razvoja, sukladno svojim ustavnim nadležnostima i međunarodnim principima i standardima ljudskih prava.

Princip 2. Agenda 2030 je za BiH pokretač promjena na mnogo načina. Odabir trenutka i njen univerzalni karakter nude jedinstvenu prigodu za holistički pristup razvoju, a njena uvezanost omogućava vlastima na svim razinama da rade zajedno, uče jedni od drugih te uspostavljaju čvrsta i otvorena partnerstva.

Princip 3. BiH nastoji postati članica obitelji Europske unije. Pristupanje Europskoj uniji i Agenda 2030 su komplementarni procesi i uzajamno se podržavaju, što potiče institucije i građane da teže boljem društvu i budućnosti gdje nitko neće biti isključen te gdje su ljudi, prosperitet, mir, partnerstvo i briga za planetu u središtu bolje i zajedničke budućnosti.

Princip 4. Okvir Ciljeva održivog razvoja u BiH je u središtu Agende 2030 za Bosnu i Hercegovinu. Okvir odgovara na postojeće i nove izazove kroz utvrđivanje širih razvojnih pravaca putem kojih vlasti na svim razinama i društvo u BiH nastoje doprinijeti njihovom postizanju.

Princip 5. Okvir Ciljeva održivog razvoja usmjerava buduće procese strateškog planiranja na razini BiH, Republike Srpske, Federacije Bosne i Hercegovine i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine. Putem ovih procesa, sve razine vlasti definirat će svoje prioritete, mjere i aktivnosti sukladno ustavnim nadležnostima te osigurati doprinos postizanju Agende 2030.

Princip 6. Sve razine vlasti BiH nastojat će dodatno ojačati sustave strateškog planiranja i upravljanja razvojem. Koherentni sustavi, čvrste međusektorske veze i koordinacija od suštinskog su značaja za efikasno planiranje, provedbu, praćenje i izvješćivanje o Agendi 2030.

Princip 7. Pri inkorporiranju Agende 2030 u strateške dokumente, vlasti na svim razinama nastojat će poticati participativni pristup u kojem svi akteri imaju ulogu u izgradnji održivog društva. Temeljem toga, učinit će se napor da se u fokus stave potrebe i perspektive žena i djevojaka i svih onih koji su u nepovoljnijem položaju i koji često imaju najmanje koristi od razvojnih procesa.

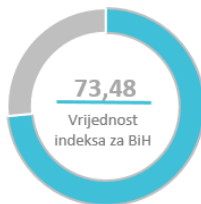
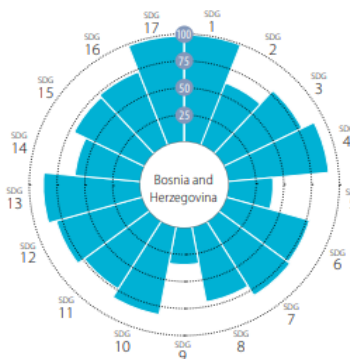
Princip 8. Vlasti na svim razinama preuzimaju obvezu usmjeravanja finansijskih sredstava za realizaciju prioriteta utvrđenih u njihovim strateškim dokumentima, usklađenim sa COR. U isto vrijeme, vlasti na svim razinama istražit će nove načine za financiranje Agende 2030 kroz stvaranje partnerstava s globalnim partnerima, privatnim sektorom i drugim izvorima financiranja, s ciljem utvrđivanja i iskorištavanja novih poslovnih modela i dugoročnih investicija.

Princip 9. Vlasti na svim razinama u BiH predane su uspostavi funkcionalnog sustava za dugoročnu koordinaciju provedbe te praćenja i izvješćivanja u vezi s Agendom 2030.

Usaglašeni principi Okvira ciljeva održivog razvoja u Bosni i Hercegovini

Okvir ciljeva održivog razvoja u Bosni i Hercegovini je jedinstveni dokument koji služi svim razinama vlasti da kroz svoje strateške dokumente adresiraju one ciljeve koji su od ključne važnosti za Bosnu i Hercegovinu. Kako bi se bolje razumjela suština Okvira, **definirani su principi**:

Princip 1. Sve razine vlasti u BiH prepoznaju suštinski potencijal provedbe Agende 2030 i vide to kao mogućnost za unapređenje društvenih, ekonomskih i okolišnih aspekata života u zemlji kao i značajno poboljšanje regionalne suradnje. Stoga, sve razine vlasti su posvećene zajedničkom postizanju Ciljeva održivog

Slika: Vrijednost indeksa ciljeva održivog razvoja označava mjesto zemlje između najgoreg (0) i najboljeg ili ciljnog (100) ishoda. Najviše rangirana zemlja prema ovom indeksu je Švedska, s ukupnom vrijednošću indeksa od 85 bodova, što znači da je zemlja je u prosjeku prešla 85% puta do postizanja najboljeg ishoda po svih 17 ciljeva.

Prema Izvještaju o indeksu ostvarenja ciljeva održivog razvoja za 2020. godinu Bosna i Hercegovina se nalazi na 50. mjestu od 193 analiziranih zemalja, s ukupno 73,48 boda.

16,9% kućanstava u BiH je siromašno

58,8% odraslog stanovništva posjeduje račun u finansijskoj instituciji

Oko **110% djece zaostalo u rastu**

Koncentracija štetnih čestica **PM2.5** u gradovima iznosi **29,6 µg/m3**.

Oko **18/1000 stanovnika** umire od **nezaraznih bolesti**

Godišnje se u BiH **reciklira 1%** generiranog otpada

Žene u prosjeku provedu **8,5 godina školovanja**, dok **muškarci** skoro **11 godina**

6,520 emisija stakleničkih plinova po glavni stanovnika.*

Zastupljenost **žena u Parlamentu** BiH **21%**

Indeks zdravlja Oceana – čiste vode (40,6) ukazuje na **ugroženu budućnost mora.***

67% stanovništva koristi pitku vodu iz sustava kojima se sigurno upravlja

2,07% Bosne i Hercegovine čine zaštićena područja

Skoro **36% energije** u krajnjoj potrošnji dolazi od **obnovljivih izvora**

38% stanovnika je zadovoljno posljednjim iskustvom sa **javnim uslugama**

U BiH godišnje se registruje **jedno poduzeće na 1.000 15-64 stanovnika**

Doznake iz inozemstva su značajne za BiH (**8%BDPa**)*

BiH izdvaja samo **0,2 % BDP-a za istraživanje i razvoj**. Ovo je deset puta manje od EU prosjeka

Infografik: Odebrani SDG indikatori kao i identificirani zamjenski i prilagođeni koji su obuhvaćeni SDG okvirom u BiH.
Napomena: Indikatori sa zvjezdicom * nisu obuhvaćeni SDG Okvirom.

Za dodatna pitanja o Ciljevima održivog razvoja možete nas kontaktirati na e-mail: info@dep.gov.ba te broj telefona 033-650-913